

Сакъз Сардуня

ЕЛИФ ШАФАК

Превод от турски Севджан Кендже

ЕГМОНТ

ЕГМОНТ

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизведени под каквато и да е форма.

Оригинално заглавие на турски език *Sakuz Sardunya*
Copyright © 2014 by Elif Shafak

Превод Севджан Кендже
Редактор Петя Дочева
Коректор Таня Симеонова

Издава „Егмонт България“ ЕАД
1142 София, ул. „Фритьоф Хансен“ 9
www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Инвестпрес“ АД, София, 2016
Тираж: 2000 бр.
ISBN 978-954-27-1722-5

Съдържание

Момичето, което не обичаше името си	5
Детски акъл.....	14
На училище.....	20
Тайната на къщата	30
Неочаквано кътуване.....	41
Едно смайващо откритие	54
Посещение в градчето.....	63
Новите приятели	73
Силата на книгите	83
Гората на избора.....	91
Земя	101
Вода	110
Огън.....	115
Въздух	121
Тиктакането на часовника	129
Завръщане у дома.....	135
ТИ КОЕ ЦВЕТЕ СИ?	142

Момичето, което не обичаше името си

В един голям град, на една широка улица, на третия етаж в един много син блок, живееше едно момиченце. Не беше нито много високо, нито много ниско. През лятото косите му бяха почти руси, а през есента ставаха червеникавокестеняви. Може би беше малко слабичко, но не и мършаво. Лицето му беше кръгло, а очите – зеленикавокафяви. Умираще да чете книги, да слуша музика, да гледа филми, да рисува, да играе на топка, да скача на въже и

да прави шоколадови курабийки. Играта, на която най-много обичаше да играе, когато бе само, беше да търси познати форми в облаците на небето. Понякога някой облак приличаше на огромен охлюв, а понякога – на жираф. Понякога ги оприличаваше на хамбургер, а друг път – на топящ се сладолед във вафлена кофичка.

А ето кои животни обичаше най-много: котките, кучетата, козите, конете и катеричките на линии. Никога в живота си не бе виждало катерички на линии, но въпреки това ги обичаше. На стената в стаята му имаше много снимки на тези катерички.

Още от малко момиченцето искаше да си има котке. Или кученце. Или пък козичка. Или конче. Но майка му, госпожа Хайал*, всеки път казваше:

– Никога! Космите на котките пагат, ще получи някоя алергия. Кучето ще лае, козата ще блее, ще безпокоят съседите. А за коня нямаме място, чедо.

– Но, мамо, аз искам да си храня животни!

– Като отидем в зоологическата градина, ще ги храниш!

– Там е забранено! Искам да си имаме наше животни у дома!

Най-накрая тази година бащата на момиченцето, господин Хасан, му подари две мънички водни костенурки: Нощ и Ден. То ги гледаше в сферичен стъклен аквариум, който стоеше на страничната

* Hayaal (турски ез.) – мечта – Бел. прев.

масичка. Но тъй като костенурките си приличаха като две капки вода, наистина бе невъзможно да разбере коя е Ден и коя – Нощ.

Тя беше любознателна. Прочете открай докрай енциклопедията на животните. От нея научи, че костенурките ядат червейчета. След един гъжговен ден, излезе навън, разкопа пръстта и събра много червейчета. Някои бяха къси, а други – дълги като макарони. Сложи ги в един буркан и ги донесе вкъщи.

– Мамо, виж, събрах храна за Ден и Нощ!

Но щом госпожа Хайал ги видя, веднага избяга, пищейки от страх.

– Ау, веднага да махнеш тези страшни същества от дома ми!

И тя никога вече не донесе червейчета вкъщи.

На костенурките даваше само готова храна. А и за да им се втвърдят черупките, им даваше и калциеви таблетки. Защото, ако не бяха здрави, не можеха да се опазят. Кой знае, може би и хората бяха такива. Е, да, нямаха черупки, но трябваше да са силни срещу трудностите в живота.

Тя обичаше да спортува – поне колкото живот-

ните. Най-много обичаше баскетбол и волейбол. Интересуваше се и от футбол. Казваха, че футболът не е за момичетата, но в стаята си тя имаше албум, в който събираше картите на футболистите. Знаеше по-добре от много момчета в класа кой колко гола е вкарал и кой отбор колко победи има.

Любимите ѝ плодове бяха ябълките, мандарините и дините; най-много харесваше лилавия и зеления цвят, а от сезоните предпочиташе зимата и пролетта. Сладкото, което най-много си хапваше, беше мляко с ориз на фурна, а от безалкохолните предпочиташе лимонадата. Тези неща обичаше още от детството си. Ала имаше нещо важно, което хич, ама хич не обичаше: своето име!!!

Не го харесваше. Даже малко се срамуваше. Ах, ако имаше друго име. Като на братовчедка ѝ Бахар например... или като на дъщерите на бакалина с коси, сплетени на плитки, и с луничави бузи – Чигем, Синем и Дигем... или като на съученичките ѝ Ада, Аслъ, Айшегюл, Бейза, Дефне, Ебру, Гамзе, Кюбра, Мелтем, Йозлем, Пънар, Тууба или Зейнеп... Колко много имена имаше по света едно от друго по-хубави и лесни... А баща ѝ и майка ѝ, пренебрегвайки всичките тези имена, ѝ бяха дали сегашното ѝ име. Да имаше поне второ име. Но и това нямаше. Или поне прякор! Всички в училище си имаха прякор – някоу закачливи, грузи смешни. Само тя нямаше. Защото името ѝ бе толкова странно, че само

по себе си звучеше като смешен прякор.

Веднъж, когато баща ѝ четеше вестник след закуска, една новина на последната страница привлече вниманието ѝ. В текста се разказваше за странните имена, които известните певци и филмови звезди дават на децата си. Така научи, че на света има и други хора с необикновени имена като нейното – например Праскова, Ябълка, Смокиня, Славеј, Океан, Син ангел, Шекерпаре*... Какво ли изпитваха те? Какво ли биха изпитали, като пораснат и станат господин Океан или госпожа Славеј?

Но даже и тези имена не ѝ се струваха толкова трудни като нейното. Защото тя се казваше Сакъз Сардуня.

– Мамо, откъде ви хрумна това име? – бе попитала веднъж.

– Име на цвете, чедо, виж колко е хубаво – бе отговорила майка ѝ. – Като Върбинка, Азалия, Лале, Теменушка... Няма разлика.

– На тия имена никой не се подиграва. Но на мен всички ми се смеят.

– На теб така ти се струва. Защо да ти се смеят? Всички обичат цветята. Точка!

Когато искаше да сложи край на някой разговор, госпожа Хайал винаги казваше накрая „Точка!“. Тъй като Сакъз Сардуня знаеше това, само въздъхна. Понякога беше много трудно да обясниш нещо на

* Виг сладко – Бел. прев.

възрастните.

Отвори енциклопедията и започна да чете. Наистина имаше растение, което се казваше сакъз сардуня. На латински звучеше още по-странно: *Pelagronium peltatum*. Цветовете му бяха бели, розови, жълти или червени. Родината му беше Южна Африка. Растеше в саксии и можеше да цъфти цяла година. Слагаше се по балконите и первазите на прозорците. Листата му имаха особен аромат, подобен на лимона. Заради миризмата мушичките и буболечките не се лепяха по тях.

Дълго беше гледала картинката. Впрочем растението ѝ бе харесало. Беше хубаво, приятно. Ала това не беше я убедило. Ако баща ѝ и майка ѝ искаха да ѝ дадат непременно име на цвете, защо не бяха я нарекли Роза или Жасмин?

Навсякъде в книгите, особено в комиксите, имаше много герои с какви ли не странни имена. Разбира се, и в анимационните филми. За тях това не беше проблем. И без това живееха в някакъв въображаем свят. Там никой не се отнасяше лошо към никого заради името му. Фейта Камбанка, Разбивачът Ралф, Цар Лъв или Големият лош вълк... В историите имаше толкова много герои с необикновени имена.

Сакъз Сардуня обаче нито беше героиня от роман, още по-малко въображаема. Тя беше обикновено момиче, което живееше в тих квартал на Истанбул. Децата в училище ѝ се подиграваха заради

името. Винаги когато учителката правеше проверка по списъка, горката Сакъз Саргуня потъваше вдън земя от срам.

– Керем?

– Тук съм, учителко!

– Назлъ?

– Тук съм, учителко!

– Сакъз Саргуня?

Когато дойдеше нейният ред, целият клас се провикваше в един глас:

– В САКСИЯТА!

В такива случаи на Сакъз Саргуня ѝ се искаше да избяга навън почти разплакана. Тъй като беше послушно дете, тя, разбира се, не вършеше такива лоши неща. Само навеждаше глава и седеше мълчаливо на чина си.

Палавите момчета в класа бяха измислили и

стихче за нея:

*Вали гъждът, води се лоят,
Сакъз Сардуня през стъклото гледа.
Реки преливат, лодките потъват,
Сардуня водата в саксията си пие.*

Всеки път, когато валеше гъжд, те започваха да пеят тази песен. Какво можеше да направи Сакъз Сардуня? Слушаше безпомощно.

Понякога се разбираше добре с някой от съучениците си. Заедно излизаха в междучасието, заедно сядяха на масата за обяд, споделяха си тайни. Няколко дни минаваха чудесно. После обаче Сакъз Сардуня виждаше, че и новото ѝ другарче се подиграва (или се подсмивва отстрани) на името ѝ заедно с другите деца. Тогава много я заболяваше.

Истинският приятел не прави така. Не бива да се подиграва на другаря си само за да е като останалите. „Предпочитам да си играя сама, отколкото да имам приятели само наужким“, казваше Сакъз Сардуня. Беше самотна. Понякога ѝ се струваше, че е сам-самичка на света.

Веднъж в една от книгите, които бе прочела, ѝ направи впечатление следната мисъл: „Всеки на земята има свой двойник в космоса. Каквото прави човекът на Земята, същото прави и човекът на

някоя друга планета. Например, ако плачеш, и двойникът ти там плаче; ако се смееш, и той се смее“.

Това я бе заинтересувало. Няколко нощи по ред беше наблюдавала небето. Знаеше, разбира се, че звездите са много далеч оттук. Ала все пак се бе надявала да види как едно момиченце обикаля там. Една извънземна Сакъз Сардуня, която прилича на нея, но със зелена като на гущер кожа, големи уши и очи, светещи като електрически крушки...

После обаче се бе отказала да мисли такива неща. Всъщност не вярваше, че има друго момиче като нея, та дори да е извънземно. Тя беше единствената Сакъз Сардуня в целия огромен космос.

Детето с най-странното име на Земята.

Кое то никак, ама никак не обичаше.